

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 83/2017-62

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. júla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Mariannou Lechmanovou, Štúrova 20, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 152/2008, za účasti Okresného súdu Bratislava I, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 152/2008 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 152/2008 p r i k a z u j e , aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný [REDACTED] uhradiť trovy konania v sume 680,76 € (slovom šesťstoosemdesiat eur a sedemdesiatšesť centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Marianny Lechmanovej, Štúrova 20, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. decembra 2015 doručená sťažnosť (doplnená 18. apríla 2016 a 22. júna 2016), ktorou [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 152/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom doručeným okresnému súdu 5. septembra 2008 domáhal proti Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, „ochrany osobnosti pre porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, pričom sa domáhal aj finančnej náhrady“.

V sťažnosti sťažovateľ uvádza:

„Tento súd 7 rokov nespravil v predmete veci jediné súdne pojednávanie iba oslobodil od súdnych poplatkov a ustanovil advokáta.

V roku 2015 spravil pojednávanie, na ktorom iba rozhodol, že konanie zastavuje – bez prejednávania veci, a to z dôvodu, že som údajne nepodal žiadosť podľa zák. č. 514/2003 Z. z. bez toho aby si toto vôbec overil.

Voči čomu sa podalo odvolanie.

Rovnako už ten istý súd rozhodol aj vo veci k. č. 24 C/86/2008 – kde už odvolací súd (KS – BA) rozhodol, že zrušuje rozhodnutie súdu I. st. a vec mu vracia na ďalšie konanie, lebo nepodanie žiadosti podľa z. č. 514/2003 Z. z. nie je dôvodom na zastavenie konania, pričom ja som takúto žiadosť podal, čo si však súd vôbec nezisťoval.

Ide o rozhodnutie KS – BA z 31. 8. 2015 zn. 8 Co/410/2015. Preto sa rovnaké rozhodnutie očakáva aj vo veci konania 24 C/152/2008.

Konanie teda trvá už 8 rokov! a zatiaľ súd vo veci nespravil ani jediné pojednávanie v predmete veci!

Je teda nesporné, že k prietahom došlo...

V mojom prípade je to už 8 rokov a koniec konania je v ďalekom nedohľadne. A aj predseda súdu (OS – BA I) priznal, že k prietahom došlo – ide o odpovede predsedu OS – BA I zo dňa

- 21. 7. 2015 Spr. 2101/2015

- 13. 11. 2015 Spr. 2214/2015

... Nejde o nijako právne zložitú vec.

... Ja som vo veci nekonal nič, čím by k prietahom došlo.

... Súd nepostupoval správne: Trvalo mu roky, kým rozhodol o základných veciach ako je oslobodenie od súdnych poplatkov. Určité obdobie vôbec nekonal a v iné obdobia konal neefektívne.

Keď už videl, že aké závažné prietahy súd tak bez rozmyslu zastavil konanie z dôvodov ktoré už odvolací súd v inej takej istej veci odmietol ako nezmyselné a právne neobhájateľné (KS – BA 8 C/410/2015 z 31. 8. 2015), atď..

Domáham sa aj nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,- € za stres, traumy, duševné utrpenie, krivdu, neistotu a pod. ktoré prežívam a pociťujem ako priami dôsledok porušenia mojich práv.

Výška je dôvodná aj vzhľadom na závažnosť porušenia práva – dĺžku prietahov, správanie sa súdu, následky... atď...

Navrhujem, aby súd vydal tento NÁLEZ

... Právo [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zaručované v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru na konanie bez zbytočných prietahov v konaní vedenom na OS – BA I č. 24 C/152/2008 porušené bolo.

... priznáva sťažovateľovi sumu vo výške 10.000,- € z titulu náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú mu je OS – BA I povinný zaplatiť v do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že o ustanovenie advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom požiadal Centrum právnej pomoci (ďalej len „centrum“).

Ako prílohu podania doručeného ústavnému súdu 18. apríla 2016 sťažovateľ predložil splnomocnenie na zastupovanie právnu zástupkyňou ustanovenou rozhodnutím centra. V uvedenom podaní prostredníctvom kvalifikovanej právnej zástupkyne doplnil sťažovateľ svoju argumentáciu a uvádza:

„V danom prípade nejde o takú zložitost' (právnú ani skutkovú), ktorá by odôvodňovala skutočnosť, že za osem rokov od podania žaloby súd vo veci právoplatne nerozhodol. Podľa názoru sťažovateľa Okresný súd Bratislava I v období od podania žaloby do roku 2015 konal neefektívne a vo vymedzených obdobiach vôbec nekonal a tak spôsobil to, že sťažovateľ bol počas dlhého obdobia a ku dňu podania Ústavnej sťažnosti bol v stave právnej neistoty.

... Okresný súd je zodpovedný za celkovú neprimeranú dĺžku namietaného konania v trvaní osem rokov od podania žalobného návrhu, počas ktorej nekoná efektívne a bez zbytočných prietahov takým spôsobom aby poskytol sťažovateľovi v namietanom konaní relevantnú ochranu jeho práv a oprávnených nárokov v zmysle návrhu vo veci samej, ako aj namietaných práv v zmysle ním podanej sťažnosti ústavnému súdu.

Správanie účastníka konania t. j. sťažovateľa v žiadnom prípade neprispelo k prietahom v súdnom konaní. Sťažovateľ v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I vyžaduje, aby jeho práva neboli zo strany súdu porušované. Sťažovateľ mal a má právny záujem na rýchlom prejednaní veci a rozhodnutí vo veci v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I. Sťažovateľ namietal porušenie svojich práv a požadoval

konanie súdu bez prieťahov. Následne z dôvodu nekonania podal ústavnú sťažnosť. Sťažovateľ má za to, že dostatočne dlhý čas čakal na nápravu a rýchle konanie Okresného súdu v Bratislave I, ku ktorému však nedošlo. ...

Sťažovateľ opakovane udáva, že v každom jednom prípade okamžite, bez meškania reagoval na výzvu Okresného súdu Bratislava I, neodkladne mu odpovedal na každý prípis a list. Zo strany sťažovateľa bolo konané tak, aby žiadne prieťahy v súdnom spore nevznikli. Bol to napokon práve sťažovateľ, ktorý sa sám sťažoval na prieťahy v súdnom konaní a to písomne. Prieťahy v konaní napokon konštatoval u konajúceho sudcu aj predseda Okresného súdu Bratislava I.

Pokiaľ by súd namietal, že sťažovateľ podal nekvalifikovaný návrh na začatie konania v dôsledku, čoho došlo k predĺženiu súdneho sporu, k tomuto sťažovateľ udáva, že musel návrh podať, z dôvodu, aby mu neuplynula premlčacia lehota na podanie návrhu...

V prípade König vs. Nemecko k prieťahom došlo napriek tomu, že sťažovateľ menil advokátov, podával opravné prostriedky, navrhoval nové dôkazy... Lebo konal nielen to, načo mal právo ale aj povinnosť a toto nemôže byť použité proti sťažovateľovi. Rovnako teda v danom prípade nemôže byť v právnej veci sťažovateľa, akceptovateľné tvrdenie Okresného súdu Bratislava I, že k predĺženiu konania prispel aj sťažovateľ. ...

Sťažovateľovi v priamej súvislosti s odopieraním poskytnutia spravodlivosti a včasného prejednania jeho veci v namietanom konaní vzniká teda nemajetková ujma spočívajúca najmä v pocitoch úplnej neistoty a bezmocnosti zo stavu v namietanom konaní, ktoré trvá neprimeranú dobu 8 rokov pričom sa v namietanom konaní nejedná o skutkovo a ani právne zložitú vec, keď príslušný súd v namietanom konaní o jeho nároku od roku 2008 právoplatne nerozhodol a podľa jeho názoru pokračuje v neefektívnej činnosti a nečinnosti, čím mu nepriamo bráni reálnemu uplatneniu a vymoženiu ním uplatnených práv.“

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Základné právo (sťažovateľa, pozn.)... podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru... postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod. sp. zn. č. k. 24 C/152/2008 porušené bolo.

... Okresnému súdu Bratislava I sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. č. k. 24 C/152/2008 konal bez zbytočných prietahov.

... (Sťažovateľovi, pozn.) sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 10.000,00 Eur..., ktoré sú Okresný súd Bratislava I povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia...

... Okresný súd Bratislava I je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 680,76 Eur... na bankový účet právnej zástupkyne... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

V podaní doručenom ústavnému súdu 22. júna 2016 sťažovateľ doplnil svoju sťažnosť tak, že podrobne uviedol priebeh napadnutého konania.

Po predbežnom prerokovaní ústavný súd prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľa uznesením sp. zn. II. ÚS 83/2017 z 2. februára 2017.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa a sudcu okresného súdu povereného plnením úloh predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Ústavný súd zároveň vyzval sudcu okresného súdu povereného plnením úloh predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právna zástupkyňa sťažovateľa a predsedníčka okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľa a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predsedníčka okresného súdu sa k sťažnosti vyjadrila v prípise sp. zn. Spr. 3253/2017 zo 17. mája 2017, v ktorom uviedla, že v prerokovávanom prípade „*ide o právne*

zložitejšiu vec, vzhľadom na to, že predmetom konania je ochrana osobnosti“. Poukázala na to, že okresný súd musel skúmať, či nie je daná prekážka začatého konania (litispencie), uviedla, že právny zástupca sťažovateľa žiadal, aby súd nekonal, a tiež poukázala na výsluch sťažovateľa dožiadaným Okresným súdom Trnava. Ďalej uviedla:

„Som toho názoru, že k predĺženiu konania prispel najmä samotný sťažovateľ, keď viaceré pojednávania museli byť odročené z dôvodov na jeho strane, ako aj z dôvodu, že súd musel opätovne rozhodovať o jeho procesných návrhoch (viac násobná zmena žaloby, zmena okruhu subjektov konania, oslobodenie od súdnych poplatkov, ustanovenie právneho zástupcu, neúplná žaloba).

... žiadam, aby súd zvážil dôvodnosť a primeranosť finančného zadostučinenia a nepriznal sťažovateľovi finančné zadostučinenie v celej uplatnenej výške s poukazom na hodnotu predmetu konania, správanie žalobcu a skutočnosť, že toho času už tunajší súd vo veci meritórne rozhodol.

Zároveň Vám oznamujem, že vo veci bolo rozhodnuté rozsudkom dňa 02. 05. 2017.“

Predsedníčka okresného súdu k svojmu prípisu pripojila aj vyjadrenie zákonného sudcu k sťažnosti sťažovateľa z 29. marca 2017. Zákonný sudca vo vyjadrení podrobne opísal priebeh napadnutého konania. V tejto súvislosti uviedol:

«Dňa 05. 09. 2008 bola doručená súdu žaloba [REDAKOVANÉ] voči žalovanému, označenému ako Štát - Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, o ochranu osobnosti pre porušenie zásady rovnakého zaobchádzania a iné a o zaplatenie 100 000,- Sk mesačne a iné. Vec bola pridelená do súdneho oddelenia 24 C, zákonnej sudkyňi JUDr. Zuzane Mališovej.

Dňa 08. 12. 2008 vyšší súdny úradník vydal pokyn na predloženie spisov Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 24 C/86/2007, sp. zn. 12 C/55/2007, sp. zn. 25 C/123/2007, sp. zn. 16 C/122/2007, sp. zn. 18 C/71/2007, sp. zn. 14 C/150/2007, sp. zn. 21 C/162/2007, sp. zn. 7 C/69/2008 z dôvodu preskúmania prekážky skôr začatého súdneho konania (tzv. litispencie).

Okresný súd Bratislava I uznesením zo dňa 07. 06. 2010 priznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov.

Okresný súd Bratislava I uznesením zo dňa 27. 10. 2010 ustanovil žalobcovi právneho zástupcu [REDACTED].

Súd na základe výzvy zo dňa 05. 01. 2011 /č. l. 12/ vyzval žalobcu, aby odstránil vadu formulácie petitu žalobného návrhu, spočívajúcej v neurčitom petite, nakoľko súdu nebolo zrejmé, od ktorého mesiaca žalobca žiadal priznať náhradu nemajetkovej ujmy 100 000,- Sk.

Dňa 26. 01. 2011 právny zástupca žalobcu doručil súdu podanie, ktorým jednak odstránil vadu formulácie petitu a jednak rozšíril okruh žalovaných, označených: Slovenská republika zastúpená Ministerstvom spravodlivosti SR ako žalovaný 1./ a Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Leopoldov (ďalej ako „ÚVTOS Leopoldov“) ako žalovaný 2./ s tým, že žalovaný 1./ a 2./ sú povinní zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 242 315,47 Eur /č. l. 13-15/.

Súd uznesením zo dňa 18. 04. 2011 pripustil vstup ÚVTOS Leopoldov ako žalovaného 2./, súčasne ho vyzval, aby sa vyjadril k žalobe.

Súd výzvou zo dňa 12. 05. 2011 /č. l. 18/ vyzval žalovaného 1./, aby sa vyjadril k žalobe.

Dňa 20. 05. 2011 bolo súdu doručené podanie žalovaného 2./ /č. l. 20/, v ktorom sa jednak odvolal voči uzneseniu zo dňa 18. 04. 2011 a jednak uviedol, že je žiaduce, aby bol do konania pripustený aj Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Ilava (ďalej ako „ÚVTOS Ilava“) ako žalovaný 3./.

Dňa 15. 06. 2011 /č. l. 21-22/ bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaného 2./ k žalobe.

Dňa 29. 06. 2011 /č. l. 23/ vydal vyšší súdny úradník pokyn, aby bolo vyjadrenie žalovaného 2./ /č. l. 20/ doručené na vedomie právneho zástupcovi žalobcu a žalovanému 1./.

Dňa 13. 07. 2011 /č. l. 24-31/ bolo doručené súdu písomné vyjadrenie žalovaného 1./.

Súd uznesením zo dňa 09. 01. 2012 /č. l. 32/ pripustil zmenu petitu žalobného návrhu.

Súd na základe výzvy zo dňa 13. 04. 2012 /č. l. 33/ vyzval žalovaného, aby upresnil podanie zo dňa 18. 05. 2011 /č. l. 20/.

Dňa 07. 05. 2012 bolo súdu doručené podanie žalovaného 2./ /č. l. 34/, v rámci ktorého uviedol, aby súd nepovažoval podanie zo dňa 18. 05. 2011 /č. l. 20/ ako odvolanie voči uzneseniu zo dňa 18. 04. 2011.

Dňa 12. 03. 2012 bolo súdu doručené podanie žalobcu /č. l. 34a/, v ktorom uviedol, že žalovanými sú 1./ štát - SR v zastúpení MS SR, 2./ MS SR, 3./ Generálne riaditeľstvo ZVJS, 4./ ÚVTOS Leopoldov, 5./ ÚVTOS Ilava.

Dňa 29. 05. 2012 /č. l. 36-40/ bolo súdu doručené podanie právneho zástupcu žalobcu, ktorým žiadal pripustiť ÚVTOS a ÚVV Ilava ako žalovaného 3./, MS SR ako žalovaného 4./, GR ZVaJS ako žalovaného 5./.

Súd uznesením zo dňa 10. 07. 2012 /č. l. 42/ pripustil vstup vyššie uvedených subjektov do konania.

Súd uznesením zo dňa 26. 10. 2012 pripustil zmenu petitu žalobného návrhu /č. l. 43/.

Dňa 08. 04. 2013 zákonná sudkyňa vydala pokyn na predvolanie procesných strán na pojednávanie dňa 13. 06. 2013 o 09.00 hod.

Dňa 02. 05. 2013 /č. l. 46-48/ bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaného 5./.

Dňa 03. 05. 2013 /č. l. 51/ bola súdu doručená žiadosť právneho zástupcu žalobcu o odročenie pojednávania na iný termín a to z dôvodu kolízie termínov pojednávania na strane právneho zástupcu žalobcu a z dôvodu, že žalobca nesúhlasil, aby pojednávanie prebehlo v neprítomnosti právneho zástupcu žalobcu, resp. nesúhlasil so substitučným zastupovaním právneho zástupcu žalobcu.

Dňa 06. 05. 2013 bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaného 3./ /č. l. 60-61/.

Dňa 21. 05. 2013 zákonná sudkyňa vydala pokyn, aby termín pojednávania 13. 06. 2013 bol zrušený a aby boli procesné strany predvolané na termín 07. 10. 2013 /č. l. 62/.

Dňa 12. 06. 2013 /č. l. 63-64/ bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaného 4./.

Dňa 18. 09. 2013 /č. l. 66/ bola súdu doručená žiadosť právneho zástupcu žalobcu, aby pojednávanie dňa 07. 10. 2013 bolo odročené na iný vhodný termín z dôvodu kolízie termínov na strane právneho zástupcu žalobcu.

Dňa 19. 09. 2013 zákonná sudkyňa vydala pokyn, aby termín pojednávania 07. 10. 2013 bol zrušený a aby boli procesné strany predvolané na termín 25. 11. 2013 /č. l. 68/.

Dňa 21. 11. 2013 /č. l. 70/ boli procesné strany upovedomené, že pojednávanie určené na deň 21. 11. 2013 o 09.30 hod. sa z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne neuskutoční.

Dňa 22. 01. 2014 /č. l. 80/ zákonná sudkyňa vydala pokyn, aby boli procesné strany predvolané na termín 13. 03. 2014.

Dňa 13. 03. 2014 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie za účasti právneho zástupcu žalobcu, žalovaného 1./, žalovaného 4./, žalovaného 5./. Na pojednávaní vypovedali právny zástupca žalobcu, žalovaný 1./, 4./ a 5./ s tým, že súd pojednávanie z dôvodu potreby výsluchu žalobcu prostredníctvom dožiadaného súdu odročil na neurčito /č. l. 86-90/.

Na základe Dodatku č. 5 k Rozvrhu práce na rok 2014 bola vec dňa 21. 05. 2014 pridelená zákonnému sudcovi JUDr. René Miltákovi /č. l. 91-93/.

Dňa 28. 07. 2014 /č. l. 94-96/ súd vydal dožiadanie, adresované Okresnému súdu Trnava a to pokiaľ ide o výsluch žalobcu, ktorý sa nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody.

Dňa 18. 09. 2014 Okresný súd Trnava nariadil termín výsluchu žalobcu na 30. 09. 2014 v ÚVTOS Leopoldov, o čom boli všetky procesné strany písomne upovedomené.

Zo zápisnice o výsluchu žalobcu zo dňa 30. 09. 2014 /č. l. 104/ vyplýva, že toho istého dňa bola Okresnému súdu Trnava doručená žiadosť právneho zástupcu žalobcu o odročenie výsluchu žalobcu, z dôvodu kolízie s iným pojednávaním na strane právneho zástupcu žalobcu.

Okresný súd Trnava dňa 01. 10. 2014 /č. l. 110/ upovedomil Okresný súd Bratislava I o tom, že výsluch nariadený na 30. 09. 2014 sa neuskutoční, nakoľko žalobca odmietol vypovedať bez prítomnosti svojho obhajcu s tým, že vo veci bude určený nový termín výsluchu.

Dňa 05. 11. 2014 Okresný súd Trnava nariadil termín výsluchu na 20. 11. 2014 o 08.30 hod. v ÚVTOS Leopoldov, o čom boli všetky procesné strany písomne upovedomené.

Dňa 25. 11. 2014 Okresný súd Trnava uviedol, že výsluch žalobcu sa uskutoční dňa 11. 12. 2014 /č. l. 123/.

Zo zápisnice vypracovanej Okresným súdom Trnava, sp. zn. 27 Cd/5/2014 dňa 11. 12. 2014 /č. l. 128-133/ vyplýva, že došlo k výsluchu žalobcu.

Dňa 18. 12. 2014 bol Okresnému súdu Bratislava I vrátený súdny spis spolu s vybavením dožiadania, pokiaľ ide o výsluch žalobcu.

Dňa 29. 12. 2014 bolo Okresnému súdu Bratislava I postúpené zo strany Generálnej prokuratúry SR podanie žalobcu zo dňa 10. 12. 2014, v ktorom namietal procesný postup zákonného sudcu.

Dňa 29. 01. 2015 zákonný sudca vypracoval úradný záznam, v rámci ktorého vyhodnotil podanie žalobcu zo dňa 10. 12. 2014 ako námietku zaujatosti, na ktorú súd ďalej neprihliadal, o čom bol upovedomený právny zástupca žalobcu.

Súd na základe uznesenia zo dňa 29. 01. 2015 konanie zastavil a vec postúpil Slovenskej republike - Ministerstvu spravodlivosti SR na ďalšie vybavenie /č. l. 152/.

Dňa 10. 03. 2015 došlo súdu odvolanie žalovaného 1./ /č. l. 157-159/, a odvolanie žalobcu/č. l. 160-161, č. l. 163-164/voči uzneseniu zo dňa 29. 01.2015.

Dňa 27. 04. 2015 /č. l. 175/ bola vypracovaná predkladacia správa pre Krajský súd Bratislave s tým, že vec bola predložená Krajskému súdu v Bratislave dňa 10. 06. 2015 /č. l. 180/.

Krajský súd v Bratislave na základe uznesenia č. k. 9 Co/218/2015-184, zo dňa 31. 03. 2016 zrušil uznesenie súdu prvej inštancie zo dňa 29. 01. 2015 a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Dňa 21. 12. 2015 bola súdu doručená žiadosť právneho zástupcu žalobcu o nekonanie súdu v čase od 28. 12. 2015 do 06. 03. 2016 z dôvodu hospitalizácie právneho zástupcu žalobcu v nemocnici, celkovo v trvaní 10 týždňov. Z tohto dôvodu požiadal súd, aby v tomto období nenariad'oval pojednávania, aby nedoručoval právnemu zástupcovi žalobcu listiny, voči ktorým bude potrebné reagovať/č. l. 191/.

Zákonný sudca dňa 08. 06. 2016 /č. l. 209/ vydal pokyn, aby boli procesné strany predvolané na termín 22. 11. 2016. Súčasne oznámil procesným stranám, že s prihliadnutím na právny názor vyslovený v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 211/2011 zo dňa 26. 07. 2012 a vzhľadom na skutočnosť, že žalobca bol vypočutý prostredníctvom dožiadaného súdu, nebude žalobcu na tento termín pojednávania predvolávať.

Dňa 12. 07. 2016 bolo doručené podanie žalobcu, v rámci ktorého žiadal, aby súd zabezpečil jeho osobnú účasť na všetkých pojednávaniach.

Dňa 03. 08. 2016 /č. l. 218-220/ bolo súdu postúpené zo strany Generálnej prokuratúry SR podanie žalobcu zo dňa 20. 07. 2016, ktoré je síce označené ako trestné oznámenie, avšak z jeho obsahu je zrejmé, že žalobca poukazuje na procesné pochybenia sudcu, o ktorých by mal rozhodnúť príslušný súd.

Dňa 18. 11. 2016 /č. l. 221/ bolo doručené podanie právneho zástupcu žalobcu, ktorým žiadal na základe žiadosti žalobcu o odročenie pojednávania nariadeného na termín dňa 22. 11. 2016, nakoľko žalobca nesúhlasil, aby sa pojednávanie uskutočnilo v jeho neprítomnosti. V rámci tejto žiadosti poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 14/2001 a sp. zn. II. ÚS 132/02, ktorý má vyššiu právnu silu ako uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 211/2011. Z tohto dôvodu právny zástupca žalobcu požiadal, aby bol žalobca predvolaný a vypočutý na pojednávaní a aby sa žiadne súdne pojednávanie nekonalo bez jeho osobnej prítomnosti.

Dňa 21. 11. 2016 /č. l. 236-239/ bola súdu doručená opätovná žiadosť právneho zástupcu žalobcu o odročenie pojednávania nariadeného na 22. 11. 2016, z dôvodu účasti právneho zástupcu žalobcu na pohrebe blízkeho človeka v [REDAKOVANÉ] dňa 22. 11. 2016 o 13.00 hod.

Dňa 22. 11. 2016 /č. l. 244-245/ sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo z dôvodu žiadosti právneho zástupcu žalobcu odročené na termín 02. 05. 2017, na ktorí boli procesné strany následne riadne predvolané.»

Zákonný sudca následne uviedol, že v prerokovávanom prípade ide o „účelovú a neopodstatnenú ústavnú sťažnosť, v ktorej sťažovateľ neuviedol všetky úkony, ktoré tvoria obsah súdneho spisu, a to najmä tie, ktoré sú v neprospech sťažovateľa“.

Podľa zákonného sudcu sťažovateľ napr. neuviedol, že okresný súd od 5. augusta 2008, t. j. od doručenia návrhu do 7. júna 2010, t. j. do rozhodnutia o oslobodení sťažovateľa od súdnych poplatkov, skúmal, či v ďalšom postupe v napadnutom konaní nebránila prekážka začatého konania (litispendencia). V tejto súvislosti ďalej uviedol:

„Vychádzajúc zo skutočnosti, že sťažovateľ napadol viacerými žalobami konanie Slovenskej republiky (24 C/86/2007, 12 C/55/2007, 25 C/123/2007, 16 C/122/2007, 18 C/71/2007, 14 C/150/2007, 21 C/162/2007, 7 C/69/2008) a s poukazom na ust. § 83 Obč. súd. por. bolo potrebné, aby súd predtým, ako začne vo veci samej konať preskúmal, či z dôvodu podania viacerých žalôb zo strany [REDACTED] voči Slovenskej republike, nespôsobili iné súdne konania vznik prekážky skôr začatého súdneho konania v tej istej veci. Z tohto dôvodu bolo potrebné, aby súd v konaní sp. zn. 24 C/152/2008 preskúmal obsah žalobných návrhov vo veciach, vedených na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 24 C/86/2007, sp. zn. 12 C/55/2007, sp. zn. 25 C/123/2007, sp. zn. 16 C/122/2007, sp. zn. 18 C/71/2007, sp. zn. 14 C/150/2007, sp. zn. 21 C/162/2007, a sp. zn. 7 C/69/2008. Súd si preto nechal pripojiť vyššie uvedené súdne spisy a podrobne ich preskúmal. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobné návrhy boli po obsahovej stránke nielen rozsiahle, ale boli písané vlastnoručne žalobcom, preskúmanie všetkých žalobných návrhov bolo náročné nielen z hľadiska času, ale častokrát sa jednalo o neúplné žalobné návrhy z hľadiska označenia účastníkov konania a z hľadiska uvedenia toho, čoho sa žalobca vo veci samej vlastne domáha.

Až po odstránení týchto vád a po preskúmaní doplnených žalobných návrhov v iných konaniach, mohol súd v konaní sp. zn. 24 C/152/2008 bezpečne rozhodnúť o tom, či bude ďalej v konaní pokračovať, alebo či konanie z dôvodu ust. § 83 O. s. p. zastaví a to dňa 06. 06. 2010.

Obdobie od 08. 12. 2008 (kedy došlo k pripojeniu ostaných súdnych spisov) do 06. 06. 2010 nemožno charakterizovať ako nečinnosť súdu, nakoľko súd si musel v konaní sp. zn. 24 C/152/2008 nielen naštudovať vyššie uvedené súdne spisy, ale musel taktiež vyčkat' za odstránením vád žalobných návrhov v iných veciach zo strany sťažovateľa. Za túto skutočnosť však nesie zodpovednosť sťažovateľ, ktorý je povinný dbať, aby žalobný návrh obsahoval všetky náležitosti v zmysle ust. § 43 ods. 2, § 79 ods. 1 Obč. súd. por...

Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti účelovo opomenul uviesť, že v súvislosti s konaniami vedenými pod sp. zn. 24 C/86/2007, 12 C/55/2007, 25 C/123/2007, 16 C/122/2007, 18 C/71/2007, 14 C/150/2007, 21 C/162/2007, 7 C/69/2008, bol zo strany Okresného súdu Bratislava I vyzvaný, aby odstránil vady žalobných návrhov, čo malo vplyv na plynulosť

súdneho konania sp. zn. 24 C/152/2008 z hľadiska preskúmania prekážky litispendencie v období od 08. 12. 2008 do 06. 06. 2010.“

Zákonný sudca ďalej uviedol, že na plynulosť napadnutého konania malo vplyv „*predovšetkým správanie účastníkov konania*“. Poukázal pritom na to, že právny zástupca sťažovateľa v žiadosti z 18. decembra 2015 žiadal, aby okresný súd nekonal, a to po dobu 10 týždňov. Poukázal tiež na to, že sťažovateľ menil petit svojho návrhu – okruh účastníkov a pod., a tiež na to, že nariadené pojednávania, prípadne výsluch sťažovateľa dožiadaným súdom sa neuskutočnili z dôvodov na strane sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu. V tejto súvislosti uviedol:

„Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že po odstránení väd žalobného návrhu (t. j. v období od 05. 01. 2011 do 17. 04. 2011), súd následne vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k žalobnému návrhu (t. j. v období od 18. 04. 2011 do 26. 10. 2012) s tým, že súd v tomto období rozhodol aj pripustení vstupu ďalších účastníkov na strane žalovaného (č. l. 36-40) a o zmene petitu žalobného návrhu (č. l. 32, č. l. 42).

Následne zákonný sudca nariadil vo veci termíny pojednávani a to dňa 08. 04. 2013 (č. l. 45), dňa 21. 05. 2013 (č. l. 62), dňa 19. 09. 2013 (č. l. 68), dňa 22. 01. 2014 (č. l. 80), dňa 08. 06. 2016 (č. l. 209) a dňa 22. 11. 2016 (č. l. 244-245). Je potrebné mať na zreteli aj to, že v tomto období dožiadaný súd - Okresný súd Trnava nariadil termíny výsluchu žalobcu a to dňa 18. 09. 2014 (č. l. 99), a dňa 05. 11. 2014 (č. l. 116). To, či k zmareniu nariadených termínov pojednávani, či termínov výsluchu žalobcu v ústave na výkon trestu odňatia slobody došlo z dôvodov na strane súdu alebo účastníkov konania, či ich právnych zástupcov bude vecou posúdenia ústavným súdom. Okresný súd Bratislava I však nesúhlasí s tvrdením sťažovateľa, že bol po dobu viac ako 7 rokov nečinný... Súd však nemôže ovplyvniť také skutočnosti, ako je napr. posúdenie prekážky skôr začatého súdneho konania, neúplný žalobný návrh, návrhy na zmenu petitu žalobného návrhu, návrh na vstup ďalších účastníkov konania na strane žalovaného, či odročenie pojednávania z dôvodu kolízie termínov pojednávani na strane právneho zástupcu žalobcu...

Pokiaľ ide o vec sp. zn. 24 C/152/2008 vo veci bol nariadený termín na deň 22. 11. 2016, na ktorom zákonný sudca plánoval ukončiť dokazovanie a rozhodnúť vo veci

samej. Vzhľadom na žiadosť právneho zástupcu žalobcu o odročenie pojednávania (smrť blízkej osoby), došlo k odročeniu pojednávania na deň 02. 05. 2017.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti má súd za to, že vo veci plynulo koná. Ústavná sťažnosť je neopodstatnená...“

Zákonný sudca poukázal na to, že sťažovateľ v sťažnosti nepresne a neúplne vymedzil termíny, v ktorých okresný súd nariadil pojednávanie, pričom odkázal na prehľad napadnutého konania.

Zákonný sudca ďalej argumentoval, že sťažovateľ pred podaním sťažnosti ústavnému súdu nevyužil všetky dostupné právne prostriedky, pretože nepodal sťažnosť podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) predsedovi okresného súdu. Podaním sťažnosti podľa zákona o súdoch mohlo podľa zákonného sudcu *„dôjsť k efektívnejšej a účinnejšej kontrole plynulosti konania zo strany riadenia a správy súdu... nemožno izolovať výkon súdnictva v konkrétnom súdom konaní zákonným sudcom a výkon riadenia a správy súdnictva predsedom súdu“*. Za týchto okolností zákonný sudca uviedol, že vyslovenie porušenia označených práv bude dostatočnou satisfakciou pre sťažovateľa. Nepovažoval za potrebné priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie aj vzhľadom na to, že by to bolo v rozpore s dobrými mravmi, keďže sťažovateľ – zastúpený právnym zástupcom aj v napadnutom konaní – bol pri podávaní sťažnosti ústavnému súdu – bez podania sťažnosti podľa zákona o súdoch – nedobromyseľný.

Sťažovateľ priamo v podaní z 10. júna 2017 podal stanovisko k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu a zákonného sudcu. Sťažovateľ tvrdí, že v prerokúvanom prípade nejde o právne zložitú vec. Podľa sťažovateľa je *„absurdné“*, aby okresný súd dva roky skúmal, či sú splnené podmienky konania, *„vec, ktorá sa dá vybaviť za 20 min. riešili 2 roky“*. Sťažovateľ sa domnieva, že bolo jednoduché vylúčiť litispendenciu, keďže *„každá vec má svoje číslo a bola hneď na začiatku predložená zákonnému sudcovi. Čo vylučuje, aby niekde mohlo dôjsť k zámene...“*.

Podľa sťažovateľa okresný súd zavinil, že viaceré pojednávania bolo potrebné odročiť pre kolíziu pojednávaní, keďže okresný súd mal určovať termíny pojednávaní „v súčinnosti so stranami“ a vopred zisťovať, či konkrétny termín pojednávania nie je v kolízii s iným termínom.

Podľa sťažovateľa okresný súd postupoval v napadnutom konaní neefektívne a nesústredene. K prietahom neprispel jeho výsluch dožiadaným súdom, keďže súdny spis bol predložený Okresnému súdu Trnava na štyri mesiace, pričom konanie trvá deväť rokov. Sťažovateľ argumentuje, že jeho výsluch mal uskutočniť priamo okresný súd na pojednávaní.

Podľa sťažovateľa nemožno akceptovať ani tvrdenie, že k prietahom prispelo to, že súdny spis bol predložený v rokoch 2015 – 2016 Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“). Relevantné je, že súdny spis bol predložený na základe ním podaného odvolania, ktoré napokon viedlo k tomu, že krajský súd zrušil napadnuté rozhodnutie okresného súdu. Z uvedeného je zrejmé, že okresný súd postupoval neefektívne, keď vydal rozhodnutie, ktoré bolo následne zrušené.

Sťažovateľ ďalej uvádza:

„Ak súd dopustí, aby sa vec prejednávala 9 rokov, musí zákonite nastať aj taká udalosť, že počas tejto doby niekto môže ochorieť ale aj zomrieť. Keby konanie netrvalo tak dlho, tak uvedené by sa ani nestalo.

... že k prietahom prispel sťažovateľ – čo však tiež nie je pravda, lebo ja som na každú výzvu súdu reagoval bez omeškania, súdu som bol súčinný...

A pre úplnosť – žaloba bola podaná v roku 2008 a súbežne s ňou som žiadal aj o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie advokáta, aby tento návrh opravil a doplnil.“

Sťažovateľ ďalej argumentuje tým, že napadnuté konanie nie je právoplatne skončené. Okresný súd vo veci síce rozhodol, avšak jeho rozhodnutie nenadobudlo právoplatnosť, keďže podal proti nemu odvolanie.

Sťažovateľ podal k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu a zákonného sudcu stanovisko aj prostredníctvom právnej zástupkyne v podaní z 2. júla 2017, pričom právna zástupkyňa uvádza v zásade totožné argumenty ako sťažovateľ vo svojom podaní z 10. júna 2017. Poukazuje na to, že prerokovávanú vec nemožno považovať za právne zložitú, zisťovanie prekážky litispendencie nemohlo trvať dva roky, „lebo každé podanie bolo riadne označené k veci príslušného konania“, a k odročeniu pojednávania 13. júna 2013 a 22. novembra 2016 došlo nesústreďenou a neefektívnou činnosťou okresného súdu. Týmto priesťahom bolo možné zabrániť, „ak by si napríklad vyšší súdny úradník napr. telefonicky zistil u strán, či môže na určitý deň a hodinu byť vytýčený termín pojednávania, aby nedošlo ku kolíziám s termínmi pojednávania už vytýčenými v iných veciach“.

Rovnako uvádza, že pri deväť rokov trvajúcim konaní je prirodzené, že niekto ochorie. Napadnuté konanie sa predĺžilo o ďalšie štyri mesiace z dôvodu, že výsluch sťažovateľa vykonal dožiadaný súd, pričom tomu sa dalo zabrániť, ak by ho vypočul priamo okresný súd. Obdobie jedného roka, keď bol súdny spis predložený krajskému súdu, je potrebné pripočítať na ťarchu okresného súdu, keďže odvolací súd zrušil rozhodnutie okresného súdu.

K predĺženiu konania nedošlo ani v dôsledku zmeny žaloby, keďže žaloba „sa nemenila, iba opravila... Oprava návrhu spočívala v podstate len v pribratí odporcov do konania, čo je podľa zákona len formálna záležitosť, lebo podľa zákona platného v danom čase nebol dôvod, aby súd opravu nepripustil a zákon ani neumožňoval, aby sa voči takému rozhodnutiu odporca mohol odvolať...“

Na podklade doposiaľ uvedených skutočností je nesporné, že nič, načo súd poukazuje nevzniklo pričinením sťažovateľa a nespôsobili to priesťahy na strane sťažovateľa.

A to isté sa týka aj tvrdenia súdu, že súd vo veci meritórne rozhodol, ale zamlčal, že voči rozhodnutiu bolo podané odvolanie. Ale najmä zamlčal to, že ide o účelové rozhodnutie, ktoré súdy začali praktizovať. A to tak, že keď konanie trvá dlho a účastník sa obráti na Ústavný súd SR, tak všeobecné súdy narýchlo vyvolajú ukončenie veci vydaním

rozhodnutia, aj vtedy, ak je takéto rozhodnutie nezákonné alebo je evidentné, že neprejde cez odvolací súd. To všetko len preto, aby na Ústavnom súde mohli argumentovať, že vec je ukončená, a nebralo sa do úvahy, že následne každé takéto rozhodnutie bolo zrušené a vrátené na ďalšie konanie.“.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 152/2008.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným

rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca bol podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v napadnutom konaní a jeho jednotlivé procesné úkony podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ak ide o úkony vykonané do 30. júna 2016. Vychádzajúc z toho, že napadnuté konanie nie je v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd nad rámec veci poukazuje na to, že 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“). Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Postup okresného súdu v napadnutom konaní od 1. júla 2016 bolo takto potrebné hodnotiť aj podľa ustanovení Civilného sporového poriadku.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd uvádza, že v prerokúvanom prípade sťažovateľ – vychádzajúc z právnej kvalifikácie v neprávoplatnom rozsudku okresného súdu č. k. 24 C 152/2008-261 z 2. mája 2017 – si uplatnil právo na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorej základom je ním tvrdená diskriminácia pri výkone trestu odňatia slobody na doživotie, a tiež právo na náhradu škody, ktorá mu mala byť spôsobená nesprávnym úradným postupom zamestnancami ústavu na výkon trestu odňatia slobody pri jeho premiestnení do iného ústavu na výkon trestu odňatia slobody a pri tvrdenej manipulácii so zásielkou, ktorú sťažovateľ podával na poštovú prepravu. Z právneho hľadiska predmetnú vec možno považovať za bežnú agendu rozhodovania všeobecných súdov. Faktický prvok náročnosti v napadnutom konaní spočíva v osobe sťažovateľa, ktorý bol odsúdený na výkon trestu odňatia slobody na doživotie a *«je umiestnený v špecializovanom oddiele doživotných trestov v diferenciacnej podskupine „D1“ a v rámci vonkajšej diferenciacie sa nachádza vo výkone trestu s maximálnym stupňom stráženia.»* (rozsudok okresného súdu z 2. mája 2017, s. 4). Uvedená skutočnosť predstavuje faktický prvok zložitosti v napadnutom konaní, pretože sú s ním spojené špecifiká, ak ide o reálnu nemožnosť účasti sťažovateľa na pojednávaniach z bezpečnostných dôvodov – výsluch sťažovateľa sa uskutočnil dožiadaným súdom v ústave na výkon trestu odňatia slobody a pod. Túto okolnosť nemožno vyhodnotiť na ťarchu okresného súdu. Napadnuté konanie v čase rozhodovania ústavného súdu trvá osem rokov a desať mesiacov.

2. V rámci druhého kritéria ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľa ako účastníka napadnutého konania. Ústavný súd dospel k záveru, že správanie sťažovateľa prispelo k celkovej dĺžke napadnutého konania. K celkovej dĺžke konania prispelo to, že v napadnutom konaní došlo k odstraňovaniu väd návrhu a taktiež k zmenám návrhu. Sťažovateľ doručil svoj návrh okresnému súdu 5. septembra 2008, právny zástupca mu bol ustanovený uznesením z 27. októbra 2010, ktoré nadobudlo právoplatnosť 4. decembra 2010. Právny zástupca doručil okresnému súdu podanie z 26. januára 2011, ktorým odstránil vady návrhu, pričom upravoval aj neurčitý petit návrhu. Následne v podaní doručenom okresnému súdu 12. marca 2012 sťažovateľ upresnil okruh odporcov. Napokon právny zástupca sťažovateľa v podaní doručenom okresnému súdu 29. mája 2012 upresnil návrh okrem iných aj tým, že menil jeho petit – upresňoval v ňom okruh odporcov a spôsob splnenia povinnosti, o ktorej mal okresný súd rozhodnúť. Z uvedeného je zrejmé, že predmet konania sa ustálil takmer štyri roky po začatí konania a takmer rok a pol po ustanovení právneho zástupcu sťažovateľovi.

Možno súhlasiť s námietkou zákonného sudcu, že sťažovateľ ako účastník konania (strana sporu) je zodpovedný za doručenie návrhu, ktorý má zákonom predpísané náležitosti, a tak aj za vymedzenie predmetu konania – t. j. čoho sa domáha, na akom skutkovom základe a od koho sa týchto nárokov domáha. Avšak je potrebné uviesť, že doplnenie návrhu, zmeny návrhu, žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov, žiadosť o ustanovenie advokáta a podobne sú legitímnou procesnou aktivitou účastníka konania (strany sporu). V súvislosti s touto procesnou aktivitou sťažovateľa ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej uviedol, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania nepochybne dochádza k predĺženiu konania, zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba, ale nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04, II. ÚS 865/2014, II. ÚS 484/2016).

Relevantné z hľadiska celkovej dĺžky konania je aj to, že právny zástupca sťažovateľa požiadal o odročenie termínu pojednávania nariadeného na 13. jún 2013 a na 7. október 2013 z dôvodu kolízie pojednávaní s tým, že sťažovateľ nesúhlasil so substitučným zastupovaním. Rovnako tak bolo potrebné uskutočniť výsluch sťažovateľa

dožiadaným súdom v inom ako pôvodne plánovanom termíne, keďže pri výsluchu sťažovateľa 30. septembra 2014 nebol právny zástupca prítomný a ospravedlnil sa z dôvodu kolízie s iným pojednávaním. Pojednávanie nariadené na 22. november 2016 bolo odročené na žiadosť právneho zástupcu sťažovateľa z dôvodu, že sťažovateľ žiadal, aby bol vypočutý priamo okresným súdom, výsluch dožiadaným súdom nepovažoval za dostatočný a zároveň chcel byť prítomný na každom pojednávaní, aby mohol bezprostredne reagovať na skutkové tvrdenia odporcov. Právny zástupca tiež poukázal na to, že sťažovateľova pošta doručovaná z ústavu na výkon trestu odňatia slobody „*sa dlhodobo a OPAKOVANE stráca a nedoručuje sa*“. V podaní právny zástupca zároveň poukázal na to, že sťažovateľ podal na zákonného sudcu trestné oznámenie a námietku zaujatosti. Pojednávanie nariadené na 22. november 2016 bolo odročené na žiadosť právneho zástupcu sťažovateľa, ktorý sa zúčastnil na pohrebe blízkeho človeka, pričom sťažovateľ nesúhlasil s účasťou substitučeného zástupcu.

K uvedeným skutočnostiam ústavný súd poukazuje v prvom rade na závery EŠLP, podľa ktorých čl. 6 dohovoru nezaručuje právo na osobnú účasť pred civilným súdom, ale skôr všeobecnejšie právo účinne obhajovať svoju vec pred súdom a právo na rovnosť zbraní vo vzťahu k protistrane (rozsudok vo veci Mokhov proti Rusku zo 4. 3. 2010, bod 41 alebo rozsudok vo veci Khuzin a spol. proti Rusku z 23. 10. 2008, bod 104). Podľa EŠLP čl. 6 ods. 1 dohovoru ponecháva štátom voľnosť pri voľbe prostriedkov, akými budú účastníkom konania tieto práva zaistené (porovnaj rozsudok vo veci Steel a Morris proti Spojenému kráľovstvu z 15. 2. 2005, bod 60).

Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozsudkoch Mokhov proti Rusku (bod 23) a Khuzin a spol. proti Rusku (bod 69) poukazoval na to, že Ústavný súd Ruskej federácie v konaniach posudzujúcich ústavnú udržateľnosť ustanovení kódexu civilného procesu, ktoré negarantovali osobnú účasť účastníkov civilného konania, ktorý vykonávali trest odňatia slobody, takéto sťažnosti odmietal, pričom poukazoval na to, že odsúdenému by sa malo umožniť podávať podania na súd prostredníctvom právneho zástupcu alebo iným spôsobom, ak je to potrebné, pojednávanie by sa mohlo vykonať v mieste, kde odsúdený vykonáva trest odňatia slobody, alebo konajúci súd môže požiadať súd, v obvode ktorého je

príslušný ústav na výkon trestu odňatia slobody, aby získal stanovisko odsúdeného alebo vykonal iné procesné úkony. Európsky súd pre ľudské práva ďalej uviedol, že (Ústavný súd Ruskej federácie, pozn.) „dôsledne zdôrazňoval, že zastupovanie je primerané riešenie v prípadoch, kedy účastník konania sa nemôže osobne dostaviť pred civilný súd. Ak zvážime očividné ťažkosti spojené s prevozom odsúdených z jedného miesta na druhé, súd (ESLP, pozn.) v princípe akceptuje, že v prípadoch, kedy nárok nie je založený na osobných skúsenostiach navrhovateľa, zastupovanie väzňa advokátom by nebolo porušením princípu rovnosti zbraní.“ (rozsudok vo veci Mokhov proti Rusku, bod 44).

Vychádzajúc aj z uvedených záverov ESLP ústavný súd poukazuje na to, že na ochranu práv a oprávnených záujmov sťažovateľa mu bol v napadnutom konaní ustanovený kvalifikovaný právny zástupca. Tento procesný postup sa javí byť dostatočný na ochranu právneho postavenia sťažovateľa. Sťažovateľ – právoplatne odsúdený na trest odňatia slobody na doživotie – umiestnený v ústave na výkon trestu odňatia slobody v III. nápravno-výchovnej skupine s maximálnym stupňom stráženia – musí strpieť primerané obmedzenia, ktoré vyplývajú z jeho situácie ako odsúdenej osoby. Bez pochyb má právo na prístup k súdu a má právo domáhať sa ochrany svojho práva na súde, avšak záujem bezpečnosti spoločnosti, záujem hospodárnosti konania, ochrana života a zdravia druhých – predstavuje dostatočný dôvod na to, aby tieto jeho práva boli realizované modifikovane. Sťažovateľ bol vypočutý dožiadaným súdom, mal možnosť podávať písomné podania okresnému súdu, na pojednávaniach bol zastúpený právnym zástupcom – tieto opatrenia sa javia byť dostatočné na ochranu práv a oprávnených záujmov sťažovateľa a na efektívne uplatnenie jeho práva účinne obhajovať svoju vec pred súdom a práva na rovnosť zbraní. Z týchto dôvodov boli žiadosti sťažovateľa – adresované okresnému súdu – že chce byť osobne prítomný na každom pojednávaní – zjavne neadekvátne. Napokon je tiež potrebné poukázať na to, že sťažovateľ, prípadne jeho právny zástupca vo svojich podaniach doručovaných okresnému súdu – v ktorých žiadali o odročenie jednotlivých pojednávanií – nijako neodôvodňovali nesúhlas sťažovateľa so zastúpením substitučným právnym zástupcom. Vzhľadom na predmet konania – ktorý aj podľa sťažovateľa nie je právne zložitý – nemožno v zásade spravodlivo trvať – za uvedených

okolností – na zastupovaní jediným právnym zástupcom a paušálne odmietat' zastúpenie substitučným zástupcom.

Sťažovateľ nijako nepreukázal, že písomné zásielky, ktoré posielal okresnému súdu, mizli, resp. neboli doručované. Ak vo svojich žiadostiach o osobnú účasť na pojednávaniach poukazoval na rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 14/01 a sp. zn. II. ÚS 132/02, podľa ústavného súdu závery v týchto nálezochoch nemožno v prerokováanej veci aplikovať.

3. V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd poukazuje na to, že v čase rozhodovania ústavného súdu napadnuté konanie okresného súdu trvá osem rokov a desať mesiacov. Ústavný súd pri posudzovaní postupu okresného súdu vychádzal z vyžiadaného spisu a z prehľadu úkonov obsiahnutého vo vyjadrení zákonného sudcu z 29. marca 2017, ktorý zodpovedal obsahu spisu.

Okresný súd bol v napadnutom konaní nečinný od začiatku konania do 7. júna 2010, t. j. jeden rok a desať mesiacov. Obranu okresného súdu – že v tomto období zisťoval existenciu prekážky začatého konania (litispendencie) – možno akceptovať len čiastočne. Napriek tomu, že návrh sťažovateľa v napadnutom konaní bol spísaný bez právneho zástupcu a mal vady – obsahuje v celku ustálené skutkové tvrdenia, z ktorých sťažovateľ odvodzoval uplatnené nároky. Návrh spísaný sťažovateľom a doručený okresnému súdu 5. septembra 2008 obsahoval opis troch skutkových okolností, ktoré tvorili základ sťažovateľom uplatnených nárokov. Podľa sťažovateľa išlo o bezdôvodne diskriminačné podmienky výkonu trestu odňatia slobody na doživotie, neprimerane krátky časový úsek na pozeranie televízie, nemožnosť absolvovať počítačový kurz, mať vlastné akvárium alebo terárium a pod., ale aj strata vecí pri premiestnení sťažovateľa do iného ústavu na výkon trestu odňatia slobody a napokon škoda vzniknutá pri manipulácii s obálkou a známku zamestnancami ústavu na výkon trestu odňatia slobody. Aj na základe týchto okolností – aj pri absencii právnej kvalifikácie nároku a aj meniaceho sa okruhu odporcov – bolo možné posúdiť špecifikovanú podmienku konania a pokračovať v napadnutom konaní v podstatne

kratšom čase, ako to napokon urobil okresný súd, vychádzajúc aj z toho, že právne posúdenie uplatneného nároku je úlohou všeobecného súdu.

Okrem uvedeného obdobia nemožno v postupe okresného súdu v napadnutom konaní identifikovať výraznejšie obdobia nečinnosti.

Okresný súd v napadnutom konaní tiež postupoval neefektívne – prvok neefektívnosti spočíva v tom, že okresný súd rozhodol vo veci uznesením z 29. januára 2015 tak, že konanie zastavil a vec postúpil Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky. Predmetné uznesenie zrušil odvolací súd uznesením z 31. marca 2016 a vec vrátil okresnému súdu. Z odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu vyplýva, že tento vytkol okresnému súdu nesprávne právne posúdenie nárokov uplatnených sťažovateľom. Okresný súd nesprávne posúdil nároky uplatnené sťažovateľom ako jeden nárok, tieto nároky nediferencoval a neposúdil ich oddelene. Takéto nesprávne rozhodnutie, ktoré je následne zrušené odvolacím súdom, je znakom neefektívneho konania, ktoré okrem iných spôsobilo predĺženie napadnutého konania – o čas trvania odvolacieho konania – a je potrebné ho pripočítať na ťarchu okresného súdu.

Odhladnuc od uvedených skutočností – t. j. špecifikovanej nečinnosti okresného súdu a jeho neefektívneho postupu – je dĺžka konania takmer deväť rokov bez toho, aby vec bola právoplatne skončená – sama osebe neakceptovateľná.

Ústavný súd tejto súvislosti tiež konštatuje, že vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania nemožno akceptovať obranu zákonného sudcu okresného súdu, podľa ktorej sťažovateľ mal pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podať sťažnosť predsedovi okresného súdu podľa zákona o súdoch. Ústavný súd vo svojej už stabilizovanej judikatúre (napr. IV. ÚS 26/2012, IV. ÚS 93/2012, II. ÚS 452/2014) aj pod vplyvom judikatúry ESĽP na požiadavke využitia prostriedkov nápravy v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch na orgáne štátnej správy dotknutého súdu v zásade netrvá, a to predovšetkým v prípadoch, keď dĺžka namietaného konania v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu je už *prima facie* zjavne neprimeraná, čo je prípad aj prerokovávanej veci.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd uzavrel, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom – spôsobeným nečinnosťou a neefektívnym postupom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy v danej veci konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu). V uvedenom štádiu konania – po vydaní meritórneho rozhodnutia – jeho povinnosťou bude predovšetkým vykonať úkony súdu prvej inštancie v odvolacom konaní a predložiť vec odvolaciemu súdu (§ 373 a § 374 CSP).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd prihliadol na okolnosti predmetnej veci – na jednej strane na dĺžku napadnutého konania, na nečinnosť okresného súdu a na jeho neefektívny postup – a na druhej strane na to, že k celkovej dĺžke konania prispel aj sťažovateľ. Rovnako tak ústavný súd prihliadol na predmet konania – z návrhu sťažovateľa vyplýva, že si uplatnil náhradu škody vo výške 14,37 € (433 Sk) a tiež náhradu nemajetkovej ujmy za diskriminačné podmienky pri výkone trestu odňatia slobody – v sume 3 319,39 € (100 000 Sk) za každý mesiac porušenia práv vzhľadom na špecifikovaný časový úsek na pozeranie televízie, na nemožnosť absolvovať počítačový kurz, mať vlastné akvárium alebo terárium a pod.

Ústavný súd pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadost'učinenia zohľadnil aj svoj názor vyslovený v inej sťažovateľovej veci sp. zn. I. ÚS 579/2014, ktorým odôvodnil nepriznanie finančného zadost'učinenia sťažovateľovi. Ako z neho vyplýva, sťažovateľ opakovane podáva na súdy nekvalifikované podania, ktorými zaťažuje súdy a iné štátne orgány v Slovenskej republike najmä so zámerom získať z uvedených káuz čo najviac finančných prostriedkov bez ohľadu na ich opodstatnenosť.

Na tomto základe ústavný súd priznal sťažovateľovi sumu 1 000 €, ktorá je podľa názoru ústavného súdu primeraná konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 3 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľ tiež žiadal úhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním právnou zástupkyňou. Sťažovateľ si uplatnil úhradu trov konania v sume 836,93 € t. j. odmenu za tri úkony právnej služby a náhradu hotových výdavkov a náhradu za stratu času.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania zo svojho.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov konania v sume 680,76 € v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to odmenu za 2 úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, doplnenie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2016 v sume 143 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a náhrady hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 8,58 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 303,16 €. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu cestovných výdavkov podľa § 15a, § 15 ods. 4 vyhlášky v sume 48,70 € – vychádzajúc z ceny priložených cestovných lístkov vlakom z Košíc do Bratislavy a späť, náhradu za stratu času podľa § 15b a § 17 ods. 1 vyhlášky na ceste z Košíc do Bratislavy 1/60 výpočtového základu za 11 polhodín, t. j. 11 x 14,30 €, a na ceste z Bratislavy do Košíc 1/60 výpočtového základu za 12 polhodín, t. j. 12 x 14,30 €. Ústavný súd nepriznal odmenu a režijný paušál za vyjadrenie k stanovisku okresného súdu z 2. júla 2017 z dôvodu, že toto podanie vypracované a predložené právnou zástupkyňou je obsahovo takmer identické s podaním, ktoré zjavne vypracoval sťažovateľ sám a predložil ho ústavnému súdu časovo

skôr ako jeho právna zástupkyňa. Z tohto pohľadu sa tento úkon právnej služby právnej zástupkyne nejaví byť vykonaným účelne.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júla 2017